

המל"ל מתלבט מה לעשות עם חיסוני מודרנה שעומדים לפוג

אחת ההצעות הבולטות שעל הפרק היא להעביר את יתרת החיסונים לרשות הפלסטינית, שם מבצע החיסונים איטי במיוחד ובחודש אפריל הייתה שם התפרצות של הקורונה

דני זקן 6/5/21

המטה לביטחון לאומי מקיים היום (ה') ישיבה בנושא חיסוני מודרנה הנמצאים בישראל ותוקפם עומד לפוג. מדובר בכמאה אלף חיסונים שנרכשו במקביל לחיסוני פיזר אך ההסכם עם פיזר הנוגע להעברת נתונים אודות יעילות החיסונים והשפעתם, וקצב המשלוחים המהיר הביא לשימוש כמעט אך ורק בחיסון הזה. ישראל התכוונה להשתמש בחיסוני מודרנה למטרות שונות וביניהן משלוחים למדינות ידידות, ובחורף החל ראש הממשלה לקדם זאת, אך התנגדות של שר החוץ אשכנזי ושר הביטחון גנץ קטעה את המהלך.

ככל הידוע, הועברו חיסונים כאלה לשתיים או שלוש מדינות ובהן צ'כיה ובאלפים ספורים. בגלובס חשפנו כי הייתה רשימה של כ-20 מדינות שאליו התכוונה ישראל להעביר חיסונים שנועדו בעיקר לצוותים רפואיים. במל"ל דנים באפשרות לחדש את המהלך לאור פניות שהגיעו בעת האחרונה לישראל ממספר מדינות ידידות במזרח אירופה, אמריקה הלטינית וגם אפריקה.

חלק מחיסוני מודרנה, כחמשת אלפים במספר, הועברו לרשות הפלסטינית, בתיאום בין משרדי הבריאות לשימוש הצוותים הרפואיים. עם זה בתקשורת הישראלית והערבית דווח כי מקצתם ניתנו לבני משפחות בכירים ברשות. בנוסף, ישראל חיסנה בחיסוני פיזר יותר ממאה אלף פועלים וסוחרים פלסטינים בעלי אישורי כניסה לישראל. הנימוק הרפואי כאן ברור: חיסון לכל מי שנמצא בתוך ישראל.

אחת ההצעות הבולטות שעל הפרק היא להעביר את יתרת החיסונים לרשות הפלסטינית, שם מבצע החיסונים איטי במיוחד ובחודש אפריל הייתה שם התפרצות של הקורונה. בימים האחרונים שככה מעט התחלואה אבל החשש הוא כי הרמדאן ובעיקר עיד אל פיטר בסיומו והמפגשים המשפחתיים הנהוגים בהם, יביאו להתפרצות מחודשת.

גורמים מדיניים וביטחוניים בישראל מציגים עמדות שונות בנושא. מי ששולל את הרעיון מצביע על ההתנהלות הפלסטינית בזירה הבינלאומית, לרבות התביעה נגד ישראל בבית הדין הבינלאומי בהאג. בנוסף, הם מצביעים על שלטון חמאס ברצועה המעודד ויזם פיגועים נגד ישראל בגדה, ומאפשר ירי רקטות כפי שקרה בשבוע שעבר. בנוסף, קיימת סוגיית השבויים והנעדרים, ואחת מההצעות היא להתנות מתן חיסונים לרצועה בקידום המו"מ לשחרור האזרחים הישראלים העצורים ברצועה והשבת גופות החללים אורון שאול והדר גולדין.

מנגד, המצדדים מציגים את ההיבט ההומניטרי הבסיסי, לצד החשש כי התפרצות בשטחי הרשות תזלוג גם אלינו ואולי בווריאנטים חדשים. נימוק נוסף הוא האפשרות להרגעת השטח המתחמם בימים האחרונים על ידי מחווה של מתן עשרות אלפי חיסונים לרשות הפלסטינית, מהלך שגם יחזקה מול חמאס ביריבות הפנימית.

היום אמורה המדינה להשיב לבג"ץ בעתירות בנושא

ברקע הדברים, היום אמורה המדינה להשיב לבג"ץ בעתירות בנושא. העתירה הוגשה בחודש מרץ באמצעות עו"ד עדי לוסיגמן בשם הארגונים רופאים לזכויות אדם, המוקד להגנת הפרט, אלמיזאן, גישה, עדאלה, ושומרי משפט רבנים לזכויות אדם, וזאת על רקע העלייה בתחלואת קורונה ובתמותה מהמגפה בגדה וברצועה.

מכון זולת לשוויון זכויות אדם הכין נייר עמדה בנושא ולפיו, קיים פער קיצוני, ההולך וגובר, בין המצב החיסונים בישראל למצב החיסונים בשטחים שתחת שליטתה. המכון טוען כי ישראל אחראית למצבה הגרוע של מערכת הבריאות הפלסטינית וכי מנעה בפועל את פיתוחה.

לטענת מכיני נייר העמדה, על ישראל מוטלת המחויבות החוקית והאחריות המוסרית לספק חיסונים לפלסטינים בשל היותה שולטת על השטחים, על המעברים אליהם וכניסת הסחורות והציוד. עוד נטען כי למרות שינוי אופי השליטה הישראלית ברצועת עזה לאחר ההתנתקות בשנת 2005, ישראל היא עדיין הריבון ברצועה, ובין האחריות המרכזיות למצב ההומניטארי החמור המתחולל בה. לפיכך, המחויבות לדאוג על שמירת הזכות לבריאות של תושבי עזה מוטלת על ישראל. מכון זולת דוחה את התליית מתן החיסונים בסוגיית השבויים והנעדרים. ועד נאמר בנייר כי מה שמכונה "דיפלומטיית החיסונים" שישראל מנהלת היא בלתי ראויה כשלעצמה, ובמידה ויש בידיה עודפי חיסונים עליה למסור אותם למדינות וקהילות שזקוקות להן, לא לשם מטרות רוח.

עם זה בימים האחרונים שככה מעט התחלואה בגדה וברצועה. שיעור הבדיקות החיוביות ברצועה גבוהה ומגיע ל יותר מ-26%, אך מספר המתים ירד ל 6 ביום והגיע בסך הכל ל-931 מתים מראשית המגיפה. מספר החולים במצב קשה ירד מיותר מ 300 ל187. שלשום הכריז משרד הפנים ברצועה על הקלות בהגבלות: הסגר הלילי הוסר, בוטל האיסור על תנועת כלי רכב בשעות הערב ובסופי השבוע, התפילות במסגדים (שהיו אסורות על אף הרמדאן) אושרו במגבלות תפוסה. גם בשטחי הרשות ביו"ש תמונת הירידה בתחלואה דומה בשל ההגבלות שהוטלו מתחילת אפריל.

עינת עובדיה, מנכ"לית זולת אומרת כי "מדינת ישראל ממהרת לסייע למדינות העולם במתן חיסונים והתמודדות עם המגיפה ומתעלמת מהחובה המוסרית שלה לחסן את מי שנמצא תחת שליטתה. לקורונה אין גבולות - היא אינה מבחינה בקו הירוק ומדינת ישראל מתעלמת מהעובדה שזהו מרחב אפידמיולוגי אחד".